

С Т А Н О В И Щ Е

за защита на дисертационен труд „РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ТЪРГОВСКИ СПОРОВЕ В СЪДЕБНИЯ И АРБИТРАЖНИЯ ПРОЦЕС В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование, 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.6. Право, Докторска програма: Граждански процес от Атанас Константинов Блидов – докторант на самостоятелна подготовка към Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”

от

проф. д-р Силви Василев Чернев,
професор по гражданско-процесуално право в ПУ „Паисий Хилендарски“ и
Бургаски свободен университет

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Настоящото становище е изготвено с оглед защитата на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. „Право” (Граждански процес) от Атанас Константинов Блидов, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Гражданскоправни науки“ при ПУ „Паисий Хилендарски“.

Процедурата е започната на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), чл. 30, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав на Република България (ППЗРАДРБ), Правилника за развитието на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“, а така също и съгласно решение на Факултетния съвет на Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Назначен съм за член на научното жури със Заповед № 33-1443/02.04.2018 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представените документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ПРАС на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Процедурата е коректно спазена.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕДСТАВЕНИЯ ТРУД

1. Обща характеристика

1.1. Темата на дисертационния труд е актуална и се отнася до проблематика, остро нуждаеща се от преосмисляне.

След дългогодишни обсъждания с новия ГПК през 2008 г. беше въведена доста неуспешна уредба за съдебно решаване на търговски спорове.

Същевременно, макар по друг повод и в други аспекти, в предходните две-три години бяхме свидетели на широко разгърнатата кампания, силно засегнала арбитражния способ за разрешаване на правни спорове, в т. ч. търговски.

Всичко това прави една научна разработка, посветена на темата разрешаване на търговски спорове, особено значима и полезна за теорията и практиката.

1.2. Структурата на работата следва общоприетата структура на монографичен труд:

1.2.1. Работата се състои от Увод, три глави и Заключение.

1.2.2. След кратък увод Първата глава съдържа исторически преглед на развитието на уредбата в България от 1878 г. до днешни дни, а така също и забележително пространен и полезен сравнително-правен анализ на уредбата не само в страни, с обществено и икономическо развитие подобно на нашето, но на практика в почти всички страни на Европа, а така също и в страни, принадлежащи към англо-американската правна система.

Анализът на представените в исторически и сравнително-правен план уредби е задълбочен и сериозен.

1.2.3. Глава втора е посветена на разглеждането на търговски спорове от държавните съдилища. След обсъждане на същността и функциите на съдебния процес по разглеждане на търговски спорове авторът е направил опит за съпоставка и разграничение между общия исков процес и производството по търговски спорове, а впоследствие е направил сравнение на разглежданото производство с останалите особени искиви производства. Следва обстоен анализ на всички елементи на производството по търговски спорове.

1.2.4. Третата глава е посветена на Разглеждането на търговски спорове от арбитраж. Разгледана е съществуващата правна уредба на арбитража в Република

България, след което авторът е пристъпил към сравняване на уредбата на арбитражния процес с тази на съдебния граждански процес по разглеждане на търговски спорове, а така също и с други способности за разрешаване на търговски спорове (ADR).

В последователност са разгледани отделните моменти на арбитражното производство.

1.2.5. Работата завършва със Заключение, съдържащо изводите от направения анализ и предложения *de lege ferenda*.

1.2.6. Докторантът е използвал наличните литературни източници на български език и достатъчен обем чуждоезични заглавия.

1.2.7. Събрани и анализирани са относимата съдебна и арбитражна практика в сериозен обем.

1.2.8. Използваният в хода на научния анализ критичен подход е довел до формулирането на значителен брой коректни изводи и предложения *de lege ferenda*, които биха могли да послужат при бъдеща работа върху подобряване на правната уредба.

1.2.9. Изложението е написано с ясен и прецизен правен език и разкрива познаване на материята на гражданскопроцесуалното право от страна на докторанта.

1.2.10. Дисертационният труд съдържа значителни научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос, на някои от които бих искал специално да се спра:

1.2.10.1. Положителна характеристика на обсъждания труд е пространното и задълбочено изследване на историческото развитие на правната уредба на разглеждане на търговски спорове, както от държавните съдилища, така и посредством използване на арбитражния способ.

1.2.10.2. Още по-ценен се явява сравнително-правният анализ, съдържащ се в Първа глава. Разгледана е правната уредба в много на брой страни и същата е използвана като отправна точка при анализа на съответната българска правна уредба.

1.2.10.3. В хода на анализа на правната уредба на производството по търговски спорове са разкрити редица негови сериозни слабости, които на практика затормозяват ефективното разглеждане и разрешаване на търговските спорове.

1.2.10.4. Редица от направените предложения de lege ferenda са приемливи и следва да бъдат обсъдени и евентуално възприети, като например:

- предложението за стесняване на приложното поле на производството по търговски спорове и свързаното с него предложение за въвеждане на единна родова подсъдност на всички такива спорове пред окръжния съд като първа инстанция;

- интересно и приемливо е предложението да се въведе възможност за разглеждане на търговските спорове при условие на конфиденциалност;

- удачно е предложението да се актуализира уредбата на ГПК, като се държи сметка за масовото използване на електронна комуникация, включително в търговския оборот;

- предложението относно преосмисляне на степента на използване на двойната размяна на книжа също заслужава внимание.

2. Работата има и слабости, сред които ще посоча следните:

2.1. Прекалено е сравняването с уредбата на други особени искови производства, тъй като последните не разкриват особено висока степен на сходство с проблематиката на производството по търговски спорове.

2.2. Избраният подход изложението следва отделните стъпки на уредбата както на съдебното, така и на арбитражното производство от една страна неизбежно придава своего рода коментарна характеристика на изложението, а от друга страна води до редица повторения при разглеждането на двата способа за разрешаване на търговски спорове. Едва ли е нужно да се изследват всички елементи на особеното исково производство, особено когато те не разкриват кой знае какви особености в сравнение с общия исков ред.

2.3. Прекалено е и по отделното сравняване на арбитражното производство с други способи за алтернативно разрешаване на правни спорове – медиация и помирение, тъй последните почти не разкриват различия помежду си.

2.4. По мое мнение слабостите се дължат на опасенията на автора, че няма да постигне необходимия обем при изписване на труда. Може би е крайно време да осъзнаем, че само по себе си постигането на обем не може да бъде цел на научното изследване (което впрочем отдавна е осъзнато от колегите в други научни области).

2.5. Има и други слабости, но като цяло слабостите не засенчват положителните характеристики на труда.

3. Видно от представената професионална автобиография Атанас Константинов Блидов осъществява практическа дейност като адвокат, а освен това е взел участие в преподавателска работа по граждански процес.

4. Докторантът ката има пет публикации, пряко свързани с темата на дисертационния труд, от които последната е преведена на английски език и съответно публикувана в чуждестранно издание.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на изложеното се налага изводът, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагането на този закон и на специалните изисквания на Правилника за развитието на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски”.

Дисертационният труд съдържа научни приноси с полезност в процеса на евентуално усъвършенстване на законодателството и практиката и също така демонстрира, че Атанас Константинов Блидов притежава достатъчни теоретични

знания в областта на гражданскопроцесуалното право и способност за научни изследвания.

Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка на качествата на рецензирания труд и на докторанта, и да предложа на уважаемото Научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. „Право” (Граждански процес) на Атанас Константинов Блидов – докторант на самостоятелна подготовка към Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”.

26.04.2018 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Силви Чернев